

Товарнинг сотилиши
ва сифат назоратига доир
БМТнинг ЕИК стандарти

ҚУРИТИЛГАН ЎРИКЛАР DDP-15

Изоҳли брошюра

ОРГАНИЗАЦИЯ
ОБЪЕДИНЕННЫХ
НАЦИЙ

Товарнинг сотилиши
ва сифат назоратига доир
БМТнинг ЕИК стандарти

ҚУРИТИЛГАН ЎРИКЛАР DDP-15

Изоҳли брошюра

ОРГАНИЗАЦИЯ
ОБЪЕДИНЕННЫХ
НАЦИЙ

Изоҳ

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари учун савдо сифат стандартлари Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Европа иқтисодий комиссиясининг қишлоқ хўжалик сифат стандартлари бўйича ишчи гуруҳи томонидан ишлаб чиқилади ва тасдиқланади. Ушбу халқаро стандартлар савдони осонлаштиради, юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришни рағбатлантиради, рентабелликни оширади ва истеъмолчилар манфаатларини ҳимоя қилади. Улардан ҳукуматлар, ишлаб чиқарувчилар, савдо ташкилотлари, импортчилар ва экспортчилар ҳамда халқаро ташкилотлар фойдаланмоқда. Улар янги мева ва сабзавот, қуруқ ва қуритилган маҳсулотлар, картошка уруғи, гўшт, кесилган гуллар, тухум, ва тухум маҳсулотлари, шу жумладан, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини кенг қўламли қамраб олади.

Қуритилган ўрик учун янги стандарт учун тушунтириш брошюраси стандартнинг ягона талқинини таъминлаш ва шунинг учун ушбу маҳсулотнинг халқаро ва миллий бозорларда савдосини осонлаштириш учун тайёрланди. Ишлаб чиқарувчилар ва савдо ташкилотларига, шунингдек тартибга солиш органларига мурожаат қилинади. Бу қуритилган ўрик учун янги стандарти сўнгги нашри билан изчил (DDP 15), 2016 йилда қабул қилинган. Қайта кўриб агар стандарт кейинги версиялари, ушбу веб-сайтида эълон қилинади: <https://unece.org/trade/wp7/DDP-Standards>.

Қишлоқ хўжалиги сифат стандартлари бўйича ишчи гуруҳ ишида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг барча аъзолари тенг асосда иштирок этиши мумкин.

Қўшимча маълумот олиш учун қуйидаги веб-сайтида олишингиз мумкин: <https://unece.org/trade/working-party-agricultural-quality-standards-wp7>

Ушбу нашрда ишланадиган белгилар ва материаллар тақдироти Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг котибиятининг бирон бир мамлакат, ҳудуд, шаҳар ёки ҳудуднинг ёки унинг органларининг ҳуқуқий мақомига оид ёки унинг чегараларининг ёки оғишларининг чегараларининг чекланишига оид бирон-бир фикрни ифода этишни назарда тутмайди. Алоҳида компаниялар ёки товарлар / хизматлар Бирлашган Миллатлар ташкилоти томонидан имтиёзлар беради дегани эмас.

Барча материаллар эркин келтирилган ёки қайта чоп қилиниши мумкин, лекин тегишли хабарнома берилиши керак.

Қуйидаги манзилга ҳар қандай изоҳ ёки сўровларни юборинг:

Agricultural Quality Standards Unit

United Nations Economic Commission for Europe

Palais des Nations

CH-1211 Geneva 10, Switzerland

e-mail: agristandards@unece.org

ECE/TRADE/

Copyright© United Nations, 2016

All rights reserved

Миллий техник гуруҳлар (Тожикистон Республикаси, Ўзбекистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси) томонидан Марказий Осиёда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари сифати стандартларини илгари суриш бўйича Марказий Осиё ишчи гуруҳи доирасида ишлаб чиқилган қурилган ўрикнинг савдо ва назорат тижорат сифати бўйича БМТнинг ЕИК DDP-15 стандартига изоҳли брошюраси.

Ушбу брошюра "CANDY-IV" лойиҳаси доирасида Европа Иттифоқининг "Марказий Осиё Инвест" дастурининг тўртинчи босқичи молиявий кўмагида chop этилди.

Илованинг мазмуни Hilfswerk International ва Маркази Идоракуния сифатининг масъулияти бўлиб, Европа Иттифоқи қарашларини акс эттирмайди.

Марказий Осиё ишчи гуруҳи ва унинг Миллий техник гуруҳларига ушбу брошюрани ишлаб чиқиш, мувофиқлаштириш ва тасдиқлашга қўшган салмоқли ҳиссаси учун ўз ташаккуримизни ва миннатдорчилигимизни билдирамыз.

Ушбу брошюрани ишлаб чиқиш пайтида бепул тақдим этилган тавсия ва маслаҳат учун Туркия савдо вазирлиги Жаноб Эмре Кириджиоглу ва БМТ нинг иқтисодий комиссияси Европа вакилига алоҳида раҳмат.

Ушбу брошюрани ишлаб чиқишда иштирок этган ташкилотлар:

Тожикистон қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқарувчилар ва экспорт қилувчилар халқаро уюшмаси "МАПЭСТ";

Тожикистон Республикаси ҳукумати ҳузуридаги стандартлаштириш, Метрология, сертификатлаштириш ва савдо инспекцияси агентлиги;

Қирғизистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги ҳузуридаги стандартлаштириш ва Метрология маркази "Кыргызстандарт";

«Ўзстандарт» агентлиги - Ўзбекистон стандартлаштириш, Метрология ва сертификатлаштириш агентлиги;

ОО Маркази Идоракунии Сифат/ «МИС» Сифат менежменти Маркази;

GlZ регионал дастури
«Марказий Осиёда савдони осонлаштириш жараёни»;

БМТ нинг РД "Кенгайтирилган Европа:
Марказий Осиёда савдони осонлаштириш" минтақавий лойиҳаси";

Hilfswerk International, Австрия халқаро ва нодавлат ташкилоти;

Мундарижа

I. Маҳсулот тавсифи	1	
II. Сифатга доир қоидалар	7	
III. Калибрлашга доир қоидалар	27	
IV. Киритишга доир қоидалар	31	
V. Товар кўринишига доир қоидалар	33	
VI. Маркалашга доир қоидалар	37	
Илова I Қўритилган ўрикларнинг товар сифатига доир БМТ ЕИК стандарти DDP-15 плакати	41	
Илова II Қўритилган ўрикларнинг сотилиши ва товар сифати назоратига доир БМТ ЕИК стандарти DDP-15	42	

Стандартнинг расмий матни ҳаво ранг қуюқ ҳарфлар билан ажратилган; стандартга изоҳлар матни – қора рангдаги ҳарфларда. Кўрғазмали изоҳлар учун қўлланилган расмларни манбалар сифатида келтириш, қора қуюқ ҳарфлар билан ажратилган. Стандартнинг тўлиқ матни 2 иловада шарҳсиз берилган.

Маҳсулот
тавсифи

I. Маҳсулот тавсифи

Ушбу стандарт тўғридан-тўғри озиқ сифатида истеъмол қилиш учун мўлжалланган *Prunus armeniaca* L. навларидан келиб чиққан қуритилган ўрикларнинг турли хил навларига (маданийлаштирилган навлари) тадбиқ этилади. Ушбу стандарт қайта ишланган ёки саноатда қайтадан ишлаш учун мўлжалланган қуритилган ўриклар учун жорий қилинмайди, қайта ишловсиз бошқа маҳсулотлар билан аралаштириб бевосита истеъмол қилиш кўзда тутилган қуритилган ўриклар бундан мустасно.

Қуритилган ўрик қуйидаги шакллардан бирида тақдим этилиши мумкин:

- Бутун, уруғлари билан
- Бутун, уруғсиз
- Ярми (қуритишдан олдин узунасига икки қисмга бўлинади)
- Пишиб ўтган: уларнинг одатий контур йўқотган ва четига бутунлай текис айланган тартибсизлик шакли, тенгсиз ҳажми ва қалинлиги, бутун ва ярим ўрик

Изоҳ: қуритилган ўрик шаклларига мисоллар 1-4-расмларда кўрсатилган.

1 расм

Маҳсулот тавсифи
- бутун, уруғи билан

2 расм

Маҳсулот тавсифи
- бутун, уруғсиз

3 расм

Маҳсулот тавсифи
– яримталиқ

Расми 4

Таърифи маҳсулот
- зардолули хушки
пухтагузашта

Сифатга
доир
қоидалар

II. Сифатга доир қоидалар

Ушбу стандартнинг мақсади қуритилган ўрикларни тайёрлаш ва қадоқлашдан кейин экспорт қилишни назорат қилиш босқичида сифат талабларини аниқлашдан иборатдир.

Шу билан биргаликда стандартнинг экспортга жўнатишдан кейинги босқичда қўлланилишида маҳсулот эгаси/сотувчи унинг талабларига жавоб беришга масъулдир. Ушбу стандарт талабларига жавоб бермайдиган маҳсулот эгаси/сотувчи бу каби маҳсулотларни кўрсата олмайди ёки уларни сотиш учун таклиф қила олмайди ёки етказиб бера олмайди ёки бошқача тарзда сота олмайди.

А. Минимал талаблар¹

Барча турдаги қуритилган ўриклар ҳар бир нав учун ва рухсат этилган махсус шартларга амал қилинганда қуйидаги кўринишда бўлиши керак:

- зарарланмаган бўлиши; аммо юза қисмида унча катта бўлмаган шикастланган жойлар камчилик ҳисобланмайди; мевалар сотувга данаксиз ёки яримта қилиб кесилган ҳолда тақдим этилиши мумкин;

Шарҳ: Қуритилган ўрикларга шикаст етмаслиги керак, шунда улар ўрикнинг шикастланмаган ва устидаги табиий нуқсонларсиз ўрик меваларини ифодалайди.

«Шикастланмаганларга» бўлган минимал талабларга доир мисоллар 5-6 расмларда келтирилган.

¹ «Ўрик (пўстлоқдаги ёнғоқ ва ёнғоқ мағзли) ва қуритилган маҳсулотларнинг стандартлари учун тавсиф қилинадиган атамалар ва нуқсонларнинг тавсифи» номли III иловада келтирилган http://www.unece.org/trade/agr/standard/dry/StandardLayout/StandardLayoutDDP_e.pdf%3e

5 расм

«Шикастланмаган-ларга» бўлган минимал талаблар. Аҳамиятсиз устки шикастланишлар - чегарасида қабул қилинади

6 Расм

«Шикастланмаганларга»
бўлган минимал
талаблар.
Шикастланган,
бўлинган қурилган
ўриклар – қабул
қилинмайди

- юқори сифатли; инсон истеъмол қилишига яроқсиз бўлган чириган ёки бузилган маҳсулотга йўл қўйилмайди;

Шарҳ: Құритилган ўриклар маҳсулотнинг ташқи кўриниши, истеъмол сифати ёки бутлигига таъсир қиладиган қандайдир касалликлар тегмаган ёки жиддий бузилишлари бўлмаган бўлиши керак. Хусусан, чириб зарарланган мева белгилари жуда кичик бўлса ҳам, истисно қилиниши, манзилга етиб келгач истеъмол учун маҳсулот яроқсиз қилиниши мумкин.

«Безарарларга» доир бўлган минимал талаблар мисоли **7 расмда** келтирилган.

7 расм

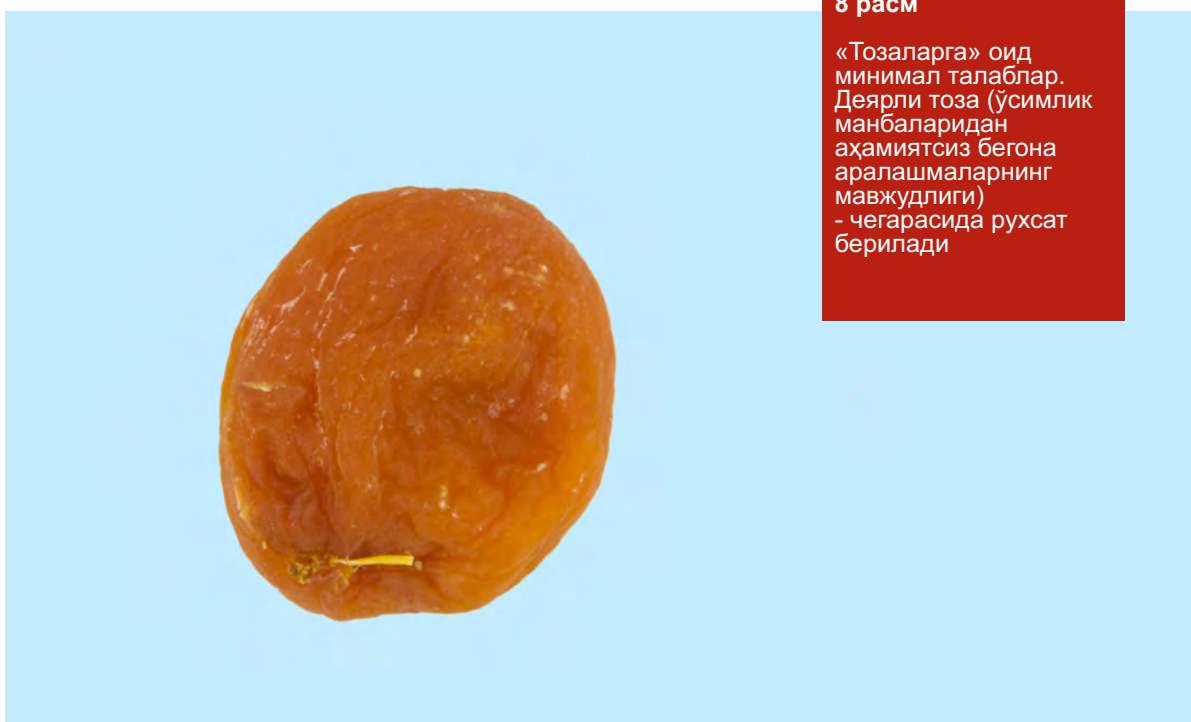
«Безарарларга» доир минимал талаблар.
Чириш чапда – гача рухсат берилади
ўнгда – рухсат берилмайди

- **тоза; деярли ҳеч қандай ёт нарсалардан холи**

Шарҳ: "Дейрли нуқсонсиз" ибораси фақатгина бегона моддаларнинг кичик изларигина бўлсагина қабул қилинишини англатади. Чанг, ифлосланиш ёки кўринадиган кимёвий қолдиқларга йўл қўйилмайди.

«Тозаларга» бўлган минимал талабларга доир мисоллар **8-11 расмларда** келтирилган.

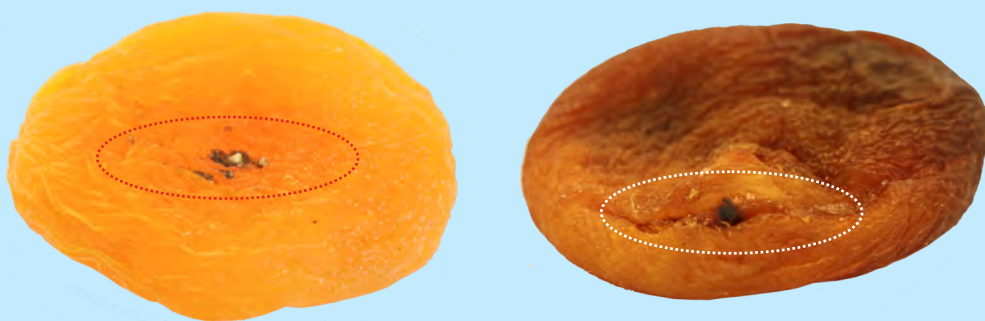

8 расм

«Тозаларга» оид минимал талаблар. Дейрли тоза (ўсимлик манбаларидан аҳамиятсиз бегона аралашмаларнинг мавжудлиги) - чегарасида рухсат берилади

9 расм

«Тозаларга» оид
минимал талаблар.
Аҳамиятли бегона
моддаларнинг
мавжудиги - рухсат
берилмайди

10 расм

«Тозаларга» оид
минимал талаблар.
Жуда аҳамиятсиз
кирланиш излари
- чегарасида рухсат
беради

11 расм

«Тозаларга» оид
минимал талаблар.
Қўп миқдордаги
Тупроқнинг
мавжудлиги – рухсат
этилмайди

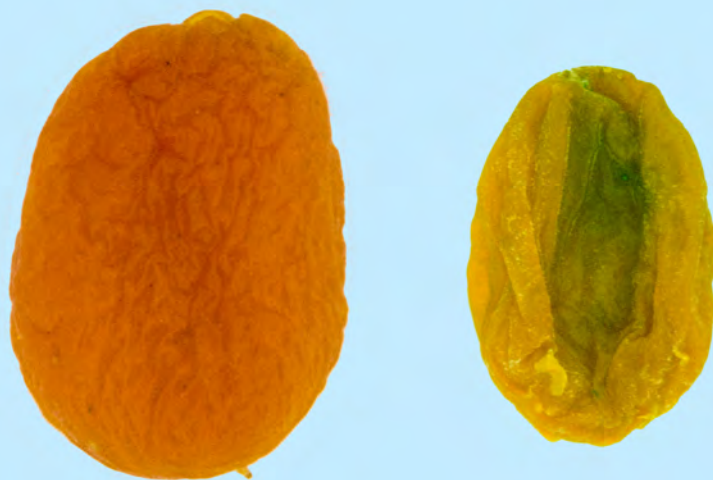
- етарли даражада ривожланган;

Шарҳ: Қуритишга мўлжалланган ўриклар етарлича пишган бўлиши керак. Агар улар етарлича пишмаган бўлса, унда улар маҳсулот турига характерли ўлчам ва рангга эга бўлмайдилар. Пишмаган ҳолатда қуритилган ўрикларни киритишга рухсат берилмайди.

«Етарли даражада пишганга» доир минимал талаблар бўйича мисоллаар **12 расмда** кўрсатилган.

12 расм

«Етарли даражада
пишганларга» доир
минимал талаблар.
Ўнгда – тўлиқ пишган
ўрик;
Чапда – етарлича
пишмаган ўрик.
– киритишга рухсат
этилмайди

- **ривожланиш босқичидан қатъий назар, зараркуанда тирик ҳашаротларсиз**

Шарҳ: Ҳашарот зараркундаларнинг мавжудлиги қўритилган ўрикнинг маҳсулот кўриниши ва савдо жозибадорлига, ҳамда бутунлига салбий таъсир кўрсатади. Шу сабабли камида битта жонли ҳашаротлар бўлган маҳсулот партиясини киритишга рухсат этилмайди. Бу ерда " зарарли ҳашаротлар" атамаси ривожланишнинг турли босқичларида бўлган ҳашаротлар ва уларнинг ривожланишига, жумладан тухум, личинкалар ва етилган ҳашаротлар ва капаларни англатади.

"Жонли ҳашаротлар зараркундаларнинг, уларнинг ривожланиш босқичларидан қатъий назар" доир минимал талабга оид мисоллар **13 расмда** келтирилган.

13 расм

«Жонли ҳашаротлар зараркундаларсизларга» доир минимал талаб. Тирик ҳашарот ва зараркундаларнинг мавжудлиги ривожланишнинг турли босқичларига қарамасдан – рухсат этилмайди

- зараркунандалар олиб келадиган шикастланишларсиз, шу жумладан ўлик ҳашаротлар ва/ёки панжалари, уларнинг қолдиқлари ва ахлатларининг бор бўлиши;

Шарҳ: Қуритилган ўрик зараркунандалар, шу жумладан кемирувчилар, ўлик ҳашаротлар ва капалар, ёки ўлик ҳашаротлар ва капалар (тухум, личинкалар, етилган ҳашаротлар) қисмлари, шунингдек, уларнинг қолдиқлари ёки улардан ажралиб чиққан моддаларсиз бўлиши керак.

«Зараркунандалар томонидан етказилган зарарларсиз» га оид минимал талаб бўйича мисоллар **17 расмда** кўрсатилган.

14 расм

«Зараркунандалар томонидан етказилган зарарларсиз» га оид минимал талаб. Зараркунандалар томонидан зарарланган маҳсулот – рухсат этилмайди

- юза қисмида бўлмаган камчиликлар, маҳсулот сиртининг 5% дан ортиқ қисмини қоплайдиган ва маҳсулотнинг қолган қисми билан кескин фарқланадиган, рангидаги ёки тарқалган доғларидаги ўзгаришлар;

Шарҳ: Сиртдаги нуқсонлари, бўёгидаги ранг ўзгаришлари бўлган ёки тарқалган доғлари бўлиб, улар мева юзасининг 5%ини қоплаган бўлса, барча навлар учун рухсат берилади. Сиртдаги нуқсонлари, бўёгидаги ранг ўзгаришлари бўлган нуқсонлар меванинг 5% дан ортиқ қисмини қоплаган бўлса, рухсат этилмайди.

«Сиртқи қисмида нуқсонлари бўлмаганларга» оид минимал талаблар бўйича мисоллар **15-18 расмларда** кўрсатилган

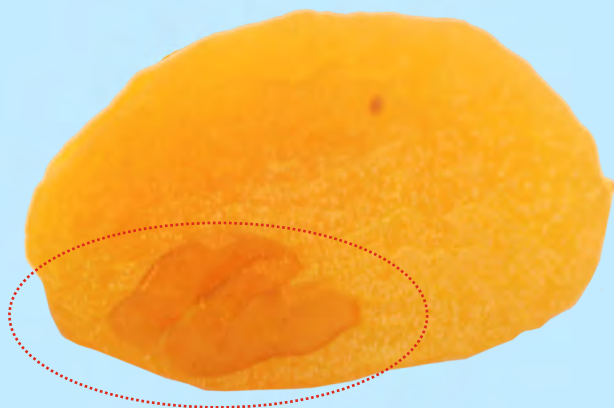
15 расм

«Сиртқи қисмида нуқсонлари бўлмаганларга» оид минимал талаб. Доғлари бўлган қисмлар меванинг сиртқи қисмининг 5% идан кўп бўлмаган, – чегарасида рухсат этилади

16 расм

«Сиртқи қисмида нуқсонлари бўлмаганларга» оид минимал талаб. Қуёш ёниши билан жойлар кўпи билан 5% умумий юзаси-рухсат доирасида рухсат

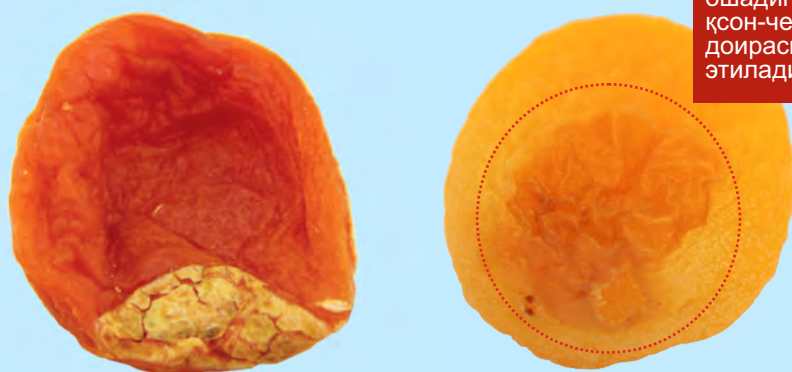
17 расм

«Сиртқи қисмида нуқсонлари бўлмаганларга» оид минимал талаб. Доғлари бўлган қисмлар меванинг сиртқи қисмининг 5% идан кўп бўлган қисмини эгаллаган бўлса, – рухсат этилмайди

18 расм

«Сиртқи қисмида
нуқсонлари
бўлмаганларга» оид
минимал талаб.
— чапдан: ўнгдаги пўкак
пўстлоғи: жиддий рангли
нуқсон-умумий сирт
майдонининг 5% дан
ошадиган иккала ну
қсон-чегаралар
доирасида рухсат
этилади

- **оддий кўз билан кўриб бўлмайдиган моғор толалари;**

Шарҳ: Қуритилган ўрикда ва/ёки уларни сақлаш жойларида намликнинг ҳаддан ташқари ошиб кетиши, ҳамда қуритилган ўрикларни сақлашнинг иссиқ шароити замбуруғларнинг ривожланиши ва улар таъсири остида қолишга олиб келади, натижада кўпгина моғор толалари ва/ёки спораларнинг пайдо бўлишига олиб келади, бу маҳсулот ранги, тузилиши, таъми ва ҳидининг ёмонлашувига олиб келади.

«Ҳимояланмаган кўз билан қараганда кўринарсиз моғор толалари билан» га оид минимал талаб бўйича мисоллар **19-расмларда** кўрсатилган.

19 расм

«Моғорсизга» оид минимал талаб.
Қуритилмаган ёки моғорнинг кичик миқдори
- чегарасида рухсат этилади

- ферментациясиз

Шарҳ: Анаэроб шароитларда углеводларнинг микроорганизмлар томонидан ферментатив парчаланиш жараёни, бунинг натижасида қурилган ўрикнинг юзаси тузилиши ва ранги ўзгаради.

«Ферментланишсизга» доир минимал талаб бўйича мисоллар **20 - расмларда** кўрсатилган.

20 расм

«Ферментланишсизга»
доир минимал талаб.
Ферментациялаш эрта
белгилари билан
қурилган ўрик
- рухсат берилмайди

- **маҳсулот сиртининг ғайритабiiй намлигисиз;**

Шарҳ: Ушбу қоида намликнинг ҳаддан ташқари кўп миқдориға, мисол учун, ўрам ичида сув мавжудлигига таълуқлидир.

II.B. бўлимда мавжуд максимал намлик миқдори бўйича қоидаларға риоя қилишни таъминлаш зарур.

- **бегона ҳид ёки таъмсиз ҳолда, натрий хлорид ёки кальций хлориднинг енгил шўр таъми ва консервантлар/қўшимчаларнинг енгил ҳидидан ташқари, олтингугурт диоксиди ҳам киради.**

Шарҳ: Ушбу қоидалар ёмон шароитларда сақланган ёки транспортировка қилинган, натижада бошқа ўткир ҳидли маҳсулотлар билан ёнма-ён туриб бегона ҳидлар ва/ёки таъмларни ўзига олган қуритилган ўрикларға нисбатан қўлланилади.

Қуритилган ўрикларнинг ҳолати шундай бўлиши керакки, улар:

- **транспортда ташиш, юклаш ва юкни туширишға дош бериши;**
- **юборилган жойға қониқарли ҳолатда етказиб берилиши керак.**

В. Намлик таркиби²

Қуритилган ўриклар таркибидаги намлик қуйидагича бўлиши керак:

- консервантлар билан ишлов берилмаган қуритилган ўриклар учун 25,0% дан ортиқ бўлмаслиги;
- консервантлар билан ёки уларнинг сақланишини таъминлаш мақсадида бошқа воситалар ёрдамида (масалан, пастеризация қилиш йўли билан) қайта ишланган қуритилган ўриклар учун 25,0% дан юқори, бироқ 40,0% дан ортиқ бўлмаслиги, бундай ҳолатда намлик таркиби 32,0% дан 40,0% гача бўлган маҳсулотни маркировка қилишда – белги қўйишда бу маҳсулотлар таркибида намлик юқорилиги ёки унга тенг бўладиган ном билан номланиши кўрсатиб ўтилади.

Шарҳ: Маҳсулотда йўл қўйилиши мумкин бўлган максимал намлик миқдори маҳсулотнинг сотув мақсадларига тўсқинлик қилмайдиган намлик миқдорини англатади. Турли хил маҳсулот турларидаги намлик миқдори бир хил эмас ва уларнинг эти тўқималарига боғлиқдир, лекин маҳсулотдаги ҳаддан ташқари намлик микроорганизмларнинг фаоллигини оширади ва ҳашаротларнинг ривожланишига, шу билан бирга маҳсулотнинг заҳарланишига ва бузилишига олиб келади.

1 Жадвал

Маҳсулот тури	Таркибида намликнинг максимал мавжудлиги % (вазнига асосан)
Консервантлар билан ишлов берилмаган қуритилган ўриклар;	25,0% дан кўп эмас
Консервантлар билан ишлов берилган қуритилган ўриклар;	25,0% дан ортиқ, аммо 40,0% дан кўп эмас

С. Классификация қилиш

IV бўлимдаги “Фойдаланиш учун рухсат этилган қоидалар”га кўра келтирилган камчиликларга нисбатан қуритилган ўриклар қуйидаги навларга бўлинади:

- олий нав, биринчи нав ва иккинчи нав.

Рухсат этилган нуқсонлар маҳсулотнинг умумий ташқи кўриниши, унинг сифати, узоқ муддат сақланиш қобилияти ва қадоқланган кўринишига салбий таъсир кўрсатмаслиги керак.

Шарҳ: Таснифга доир мисоллар **21-24-расмларда** кўрсатилган. Ушбу таснифлаш IV бўлимига мос келиши керак, Қўйимлар ҳақида қоидалар, 31 саҳифасига қаранг.

²Намлик таркиби “Қуритилган маҳсулотлар таркибидаги намликни аниқлаш” номли стандартлар намунавий шаклининг I иловасида кўрсатилган усуллардан бири ёрдамида аниқланади http://www.unece.org/trade/agr/standard/dry/StandardLayout/StandardLayoutDDP_e.pdf%3e. Низолаз юзага келганда лаборатория эталон усулидан фойдаланилади.

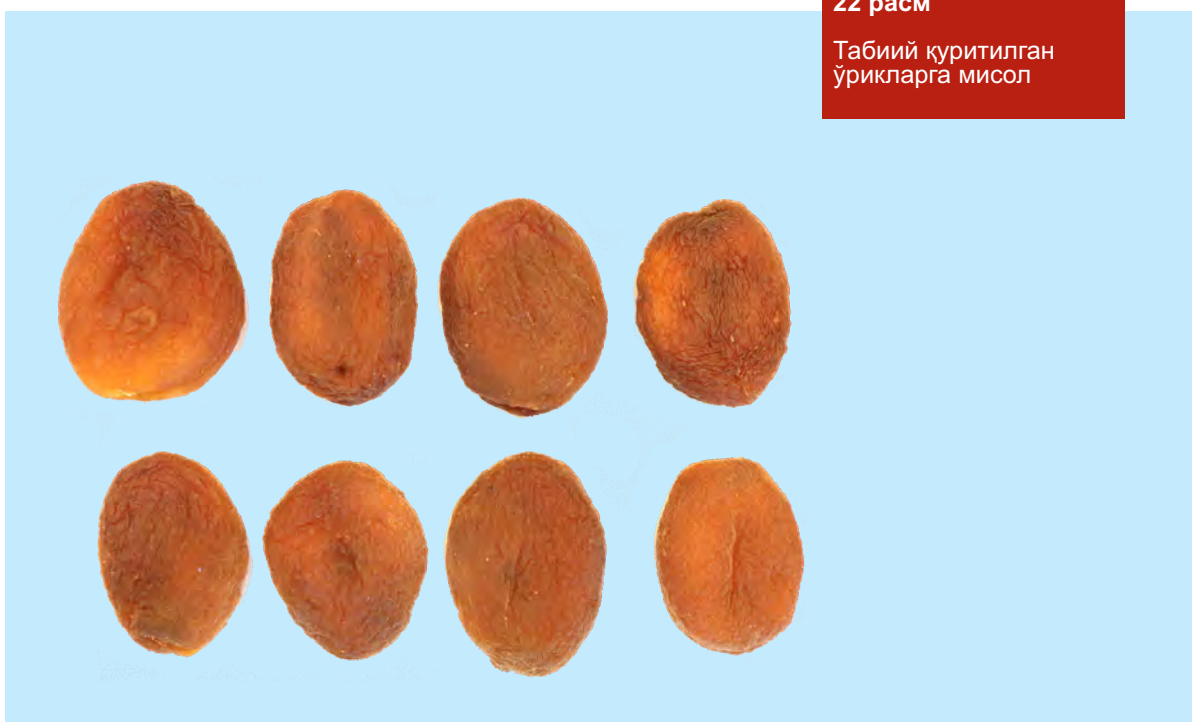
21 расм

Табиий қуритилган
ўрикларга мисол

22 расм

Табиий қуритилган
ўрикларга мисол

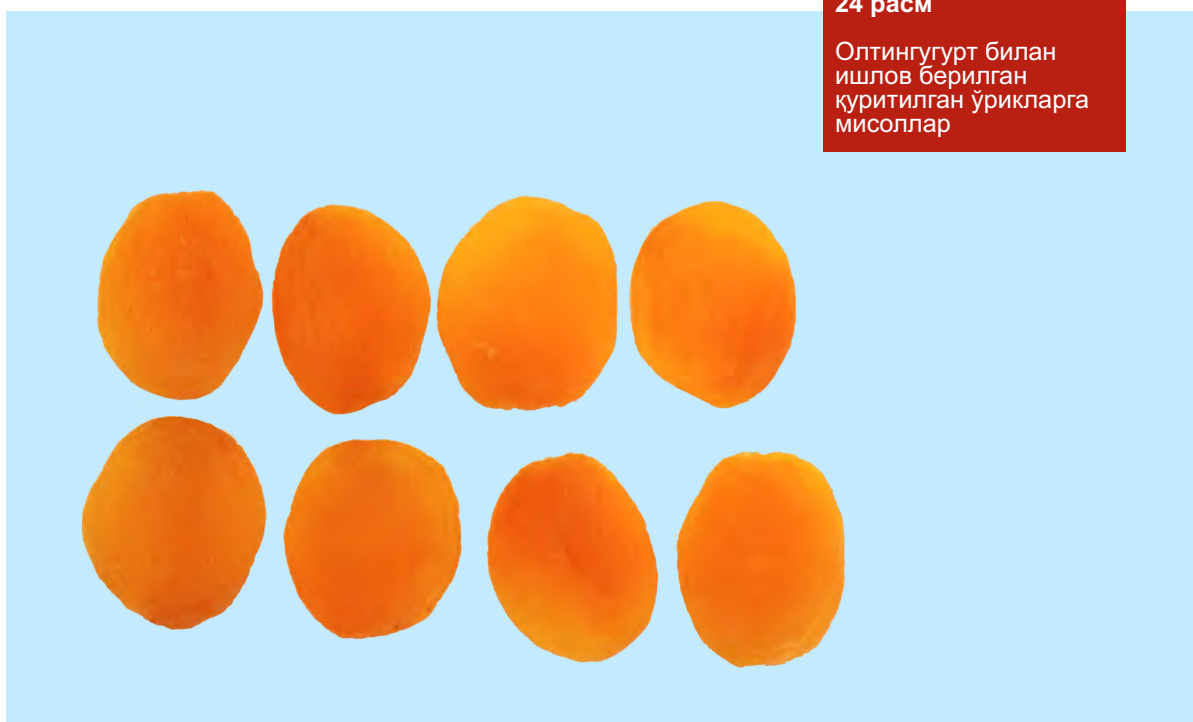
23 расм

Олтингугурт билан
ишлов берилган қайта
ишланган

24 расм

Олтингугурт билан
ишлов берилган
қурилган ўрикларга
мисоллар

Калибрлашга доир қоидалар

III. Калибрлашга доир қоидалар

Калибрлаш юқори ва биринчи навли қуритилган ўриклар учун мажбурийдир.

Калибр қуйидагилар бўйича аниқланади:

- килограммдаги мевалар сони билан (1 000 г) ёки
- диаметри бўйича (диаметр оддий ҳолатдаги яримта ўрикнинг ташқи томонининг энг қисқа мағзини билдиради).

Калибрлар бўйича бир хиллик қуйидаги шкалалардан бири ёрдамида аниқланади:

А. Бир килограммдаги миқдори бўйича:

Калибр коди	Бир килограммдаги данакли бутун мевалар сони	Бир килограммдаги данаксиз бутун мевалар сони	Бир килограммдаги яримта мевалар сони
0	60 дан кам	80 дан кам	160 дан кам
1	61–80	81–100	161–200
2	81–100	101–120	201–240
3	101–120	121–140	241–280
4	121–140	141–160	281–320
5	141–160	161–180	321–360
6	161–180	181–200	361–400
7	181–200	201–220	401–440
8	201 ва ундан кўп	221 ва ундан кўп	441 ва ундан кўп

Калибр бўйича юқори навли меваларнинг бир хиллигини таъминлаш учун ўнта энг оғир қуритилган ўрикларнинг оғирлиги ўша калибрдаги ўнта энг енгил қуритилган ўрикларнинг оғирлигидан икки баравар ошмаслиги керак.

В. Диаметри бўйича:

Диапазони - чегараси (мм)	Диапазони – чегараси (дюймларда)
34 мм ва ундан кўп	1 3/8 дюйм ва ундан кўп
31–34 мм	1 1/4–1 3/8
28–31	1 1/8–1 1/4
25–28	1–1 1/8
20–25	13/16–1
20 мм дан кам	13/16 дан кам

С. А ва В жадвалларда кўрсатилганидан ташқари ва А жадвалда кўрсатилган калибрлар кодидан ташқари, агар фойдаланилаётган диапазон маркировка қилишда тегишли равишда белгиланса, диапазон ўлчамларига рухсат этилади:

Калибр коди	Бир килограммдаги данаксиз бутун мевалар сони		
А	140 ва ундан кам	ёки	32 мм жана андан көп
В	141–180	ёки	29–32 мм
С	181–220	ёки	25–29 мм
Д	221–260	ёки	21–25 мм
Е	261 ва ундан кўп	ёки	20 мм дан кам

Бироқ, калибр коддини кўрсатиш ҳолатида у А вариантдаги калибр кодларига зид келмаслиги керак.

25 Расм

Қурилган ўрикларнинг калибрлашни аниқлаш усули энг кўп кўндаланг диаметрини ўлчаш билан амалга оширилади

Киритишга
рухсат
беришга доир

IV. Киритишга рухсат беришга доир қоидалар

Сотишнинг барча босқичларида ҳар бир партиядо кўрсатилган навнинг сифати ва калибрига қўйилган минимал талабларга тегишли бўлмаган маҳсулотга рухсат этилади.

А. Сифати бўйича фойдаланишга рухсат

Йўл қўйиш мумкин бўлган камчиликлар	Рухсат этилган фойдаланишлар, миқдори ва оғирлиги бўйича нуқсонли маҳсулотнинг фоизли улуши ^{а)}		
	Олий нав	Биринчи нав	Иккинчи нав
а) Минимал талабларга жавоб бермайдиган маҳсулотлар учун йўл қўйиш мумкин бўлган камчиликлар, улардан кўп учрамайдигани:	9	15	20
моғорлаган маҳсулот	1	1	1
чирий бошлаган маҳсулот	1	1	2
зараркунандалар томонидан зарар етказилган маҳсулот	1	2	4
ферментацияга дуч келган, ачий бошлаган маҳсулот (консервантлар билан ишлов берилмаган мевалар)	2	3	5
ферментацияга дуч келган, ачий бошлаган маҳсулот (консервантлар билан ишлов берилган мевалар)	1	1	2
тирик ҳашаротли маҳсулот	0	0	0
ифлос маҳсулот	2	5	8
бўёқ ёки таркибий тузилиши, иссиқлик ва қуёшдан куйиш туфайли жиддий нуқсонларга эга маҳсулот	5	8	10
доғи бор маҳсулот	3	5	10
чуқур чизиқли ва ғуддали маҳсулот	3	6	8
б) Калибр бўйича рухсат этилган маҳсулотлар: диаметрда ифодаланган кўрсаткичдаги калибрга мос келмайдиган маҳсулот (диаметр бўйича калибрлаш ўтказилган ҳолатларда), жами	10	10	10
с) Бошқа нуқсонлари бўйича рухсат этилган маҳсулотлар: ёт моддалар ва келиб чиқиши ўсимлик билан боғлиқ ёт аралашмалар, данаксиз мевалардаги данак қисмлари ҳолатлари (оғирлиги бўйича)	0.5	0.5	0.5
данаксиз мевалардаги данаклар, данак қисмлари ва бандлари борлиги бундан мустасно	1	1	2
бутун мевалар орасида бўлаклар ва яримта меваларнинг мавжудлиги	2	4	6
кўрсатилганларидан ташқари, бошқа хиллари ёки тижорат турларига мансуб қурилган ўриклар	10	10	10

^(а) Синов учун намуна сифатида олинган энг кам оғирлик бир килограммни ташкил қилади.

Товар кўринишига доир қоидалар

V. Товар кўринишига доир қоидалар

A. Бир хиллик

Ҳар бир ўрамдаги маҳсулотлар бир хил бўлиши ва келиб чиқиши, сифати, шакли ва калибри (калибрлаш ўтказилган ҳолатларда) бир туркумга мансуб, қуритилган ўриклардан иборат бўлиши керак, шунингдек, ҳосилнинг нави ва/ёки териб олинган йили кўрсатилиши керак.

Маҳсулот ўрамининг кўриниб турган қисми бутун ўрам таркибига мос келиши керак.

Шарҳ: Ўлчами бир хиллиги иккинчи синф учун мажбурий эмас, чунки, бу синф қуритилган ўрик ўлчами қадоғида кўрсатилган фақат ўлчами ягона бўлиши керак. Энг юқори ва I навдаги қуритилган ўрик III бўлимга мувофиқ бир хил ўлчамда бўлиши ва ўлчам кўрсатилиши керак.

Товар кўриниши чалғитмаслиги керак, яъни ўрамда кўрсатилганига қараганда паст сифатга ва ўрамнинг кўринадиган қисмининг калибрланишига нисбатан кам калибрли маҳсулот ўрамининг пастки қатламларида яширишига йўл қўйилмайди.

Бир хилликка доир мисоллар 26-28 расмларда кўрсатилган.

26 расм

Товар кўриниши:
«Бирхиллик».
Қаторларда ва ҳатто тақдим этилган тақдимот қатламлари (бир қатлам) ва Олий нав учун товар белгиси

27 расм

Товар кўриниши:
«Бирхиллик». Қаторларда ва ҳатто тақдим этилган тақдимот қатламлари (бир қатлам) ва Биринчи нав учун товар белгиси

28 расм

Товар кўриниши:
«Бирхиллик». Қадоқлаш ва сифати учун қоплаб тақдимот мисоли Иккинчи нав

В. Маҳсулотни ўрамларга жойлаш

Қуритилган ўриклар шундай жойлаштирилиши керакки, маҳсулотнинг лозим даражада сақланишини таъминлаш керак.

Ўрам ичида ишлатиладиган материаллар маҳсулотга ички ва ташқи томондан ҳеч қандай зарар етказмайдиган тоза ва сифатли бўлиши керак. Материаллар, хусусан савдо хусусиятига эга қоғоз ва этикеткалардан фойдаланишда шундай шарт билан фойдаланиладики, матнни киритиш ёки этикеткаларни елимлашда захарлаш хусусиятига эга бўлмаган сиёҳ ёки елимлар қўлланилади.

IV бўлимдаги “Фойдаланиш учун рухсат этилган қоидалар”да келтирилган рухсат этилган қоидалар жадвалига мувофиқ ўрамлар таркибида ҳеч қандай ёт моддалар бўлмаслиги керак.

Шарҳ: Ўрам қуритилган ўрикларнинг ташилиши, ортилиши ва туширилиши даврида бутлигини сақлашни таъминлайдиган сифат ва мустаҳкамликда бўлиши керак.

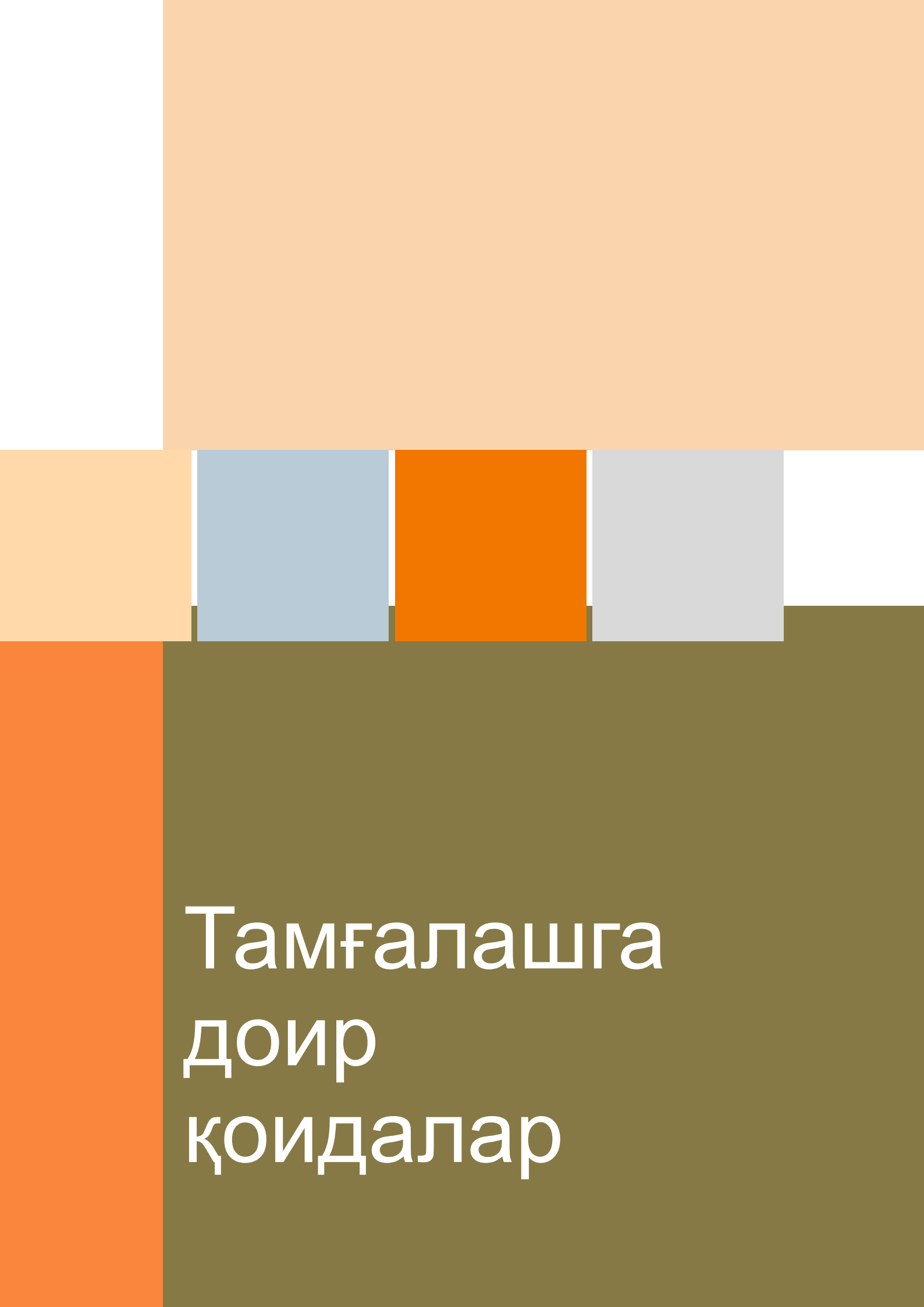
Мазкур қоиданинг мақсади ўрам ичида ишлатилган материаллар маҳсулотни тегишли ҳолатда сақлашларини таъминлашдан иборат. Тоза материаллар маҳсулотга ва товар кўринишига салбий таъсир кўрсатадиган япроқлар, қум ёки тупроқ каби бегона моддалардан ҳимоялаш учун ишлатилади.

Ўрамлар мисоллари **29 расмда** кўрсатилган.

29 расм

Истеъмол ўрамидаги қуритилган ўриклар мисоли.

Тамғалашга доир қоидалар

VI. Маркалашга доир қоидалар

Ҳар бир ўрамда³ бир тарафига гуруҳланган ва ташқи томондан кўринадиган қуйидаги маълумотлар аниқ ва ўчмайдиган шрифтлар билан ёзилади.

Шарҳ: Ҳар бир ўрамда барча кўрсатилиши керак бўлган маълумотлар битта тарафда гуруҳланиши керак, шу билан бирга улар ўчиб кетмас сиёҳ билан ёки ўрамга ёпиштириладиган ёрликда, ёки ўрамнинг ўзига ёзилади.

A. Танитувчи белгилар

Маҳсулотни ўраб жойловчи ва/ёки юкни жўнатувчи.

Номланиши ва манзили (масалан, кўча/шаҳар/туман почта индекси ва мамлакати, агар у ишлаб чиқарилган мамлакат бўлмаса) ёки ваколатли миллий орган томонидан расман тан олинган код белгиси⁴.

Изоҳ: Назорат қилиш мақсадида «ўровчи» атамаси, маҳсулотнинг ўрами учун маъсул бўлган шахс ёки корхонани англатади. Кодли белги товар белгисини эмас, ўрам учун маъсул бўлган шахс ёки корхонани осонгина аниқлаш имконини берувчи расмий назорат тизимини ифодалайди. Юк жўнатувчи (етказиб берувчи ёки экспортер) ўзига алоҳида маъсулият олиши мумкин, бундай ҳолатда юқорида келтирилган тавсифларга асосан «ўровчи»нинг кўрсатилиши факультатив ҳисобланади.

B. Маҳсулотнинг хусусияти

- «Қурилган ўриклар» ёки, зарур ҳолларда, «Юқори намликка эга бўлган қурилган ўриклар» ёки шунга ўхшаш эквивалент номи.
- Шакли.
- Турининг номланиши (факультатив тарзда – ихтиёрий равишда).

C. Маҳсулотнинг келиб чиқиши

Келиб чиққан мамлакати⁵ ва, факультатив тарзда – ихтиёрий равишда, етиштириладиган туман ёки миллий, минтақавий ёки маҳаллий номи.

³ Маркировка тўғрисидаги ушбу қоидалар ўрамларга жойлаштирилган истеъмол учун ўрамларга нисбатан қўлланилмайди.

⁴ Бир қатор мамлакатларнинг миллий қонунчилиги номи ва манзилнинг аниқ кўрсатилишини талаб қилади. Бироқ, код белгисидан фойдаланишда «маҳсулотни ўраб жойловчи ва/ёки юкни жўнатувчи» белгиси (ёки тегишли қисқартма) код белгиси атрофига муҳрланган бўлиши керак, бунда агар бу маҳсулотнинг келиб чиқиши ушбу мамлакатга тегишли бўлмаса, код белгиси олдида ISO 3166 стандарт бўйича кўзда тутилган тан олган мамлакатнинг ҳарfli коди кўрсатилган бўлиши керак.

⁵ Тўлиқ номи ёки одатда ишлатиладиган номи кўрсатилиши керак.

D. Товар тавсифи

- Нав

Шарҳ: Нав албатта кўсатилиши керак.

Калибр (калибрлаш ҳолатида), қуйидагилар асосида ифодаланади:

- Вариант А – рақамли код билан (III бўлимда аниқлангани каби) ва/ёки диапазон орқали; ёки
- вариант В – диаметр орқали (III бўлимда аниқлангани каби); ёки
- вариант С – ҳарфли код ва диапазон орқали.

Шарҳ: Калибрни кўрсатиш олий ва биринчи навлар учун шарт ва иккинчи навлар учун факультативдир. Калибрни килограммдаги меваларнинг сони ёки диаметрига асосан кўрсатиш мумкин (диапазон миллиметрда ёки дюймда).

- Ҳосил йиғиб олинган йил (факультатив тарзда – ихтиёрий равишда).
- «Табиий усулда қуритилган» (факультатив тарзда – ихтиёрий равишда).
- «Яроқлилик муддати» санаси кўрсатилган ҳолда (факультатив тарзда – ихтиёрий равишда).

E. Назорат ҳақидаги расмий ёзув (факультатив)

1996 йилда қабул қилинган.

2016 йилда қайтадан кўриб чиқилган.

Тамғалаш мисоллари 30-32 расмда кўрсатилган.

30 расм

Картон қутига
туширилган тамғалаш

31 расм

Картон қутига
туширилган тамғалаш

32 расм

Орқа қисмидаги
маркаләш қабул қилувчи
(истеъмол қилувчи)
давлат талабларига
асосан ишлаб

ҚУРИТИЛГАН ЎРИКНИНГ САВДО СИФАТИ*

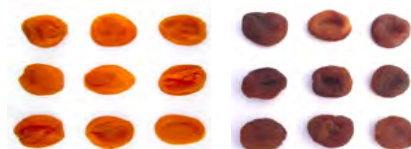
ТАЪРИФ & ТАСНИФ

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Европа Иқтисодий Комиссиясининг Қурилган ўриклар учун стандарти таомда тўғридан-тўғри истеъмол қилиш учун мўлжалланган, SO₂ билан ишлов берилган ва ишлов берилмаган қурилган ўриклар учун қўлланилади.

Қурилган ўриклар қуйидаги навларга бўлинади: **олий нав, биринчи нав, иккинчи нав.**

Таснифлаш «IV. Рухсат этишга доир қоидалар» Стандартининг бўлимида рухсат этилган нуқсонларга мувофиқ белгиланади.

ИШЛОВ БЕРИЛГАН

ИШЛОВ БЕРИЛМАГАН

СИФАТ НУҚСОНЛАРИ

МОҒОРЛАГАН МАҲСУЛОТ			ДОҒЛИ МАҲСУЛОТ		
ЧИРИЙ БОШЛАГАН МАҲСУЛОТ			ЯРАЛИ ВА ШИКАСТЛАНГАН МАҲСУЛОТ		
ЗАРАРКУНАНДАЛАР ЗАРАР ЕТКАЗГАН МАҲСУЛОТ			БЕГОНА МОДДАЛАР ВА БЕГОНА ЎСИМЛИК АРАЛАШМАЛАРИ (ДАНАСИЗ МЕВАЛАРДАГИ ДАНАК ВА ДАНАК ПАРЧАЛАРИДАН ТАШҚАРИ)		
ПАРЧАЛАНА БОШЛАГАН МАҲСУЛОТ			ДАНАСИЗ МЕВАЛАРДАГИ ДАНАК, ДАНАК ПАРЧАЛАРИ ВА ШОҲЧАЛАРИ		
ИФЛОС МАҲСУЛОТ			БУТУН ВА ЯРИМ МЕВАЛАР ОРАСИДА ПАРЧАЛАРНИНГ МАВЖУДЛИГИ		
ҚУЁШДА КУЙГАН МАҲСУЛОТ					

* БМТ ЕИКнинг қурилган ўриклар учун стандартини ва ушбу плакатнинг электрон шаклини қуйидаги вебсайтдан юклаш мумкин:

www.unece.org/trade/agr/welcome.html

* БМТ ЕИК Стандарти Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Европа Иқтисодий Комиссиясининг учта расмий тилида инглиз, рус ва француз тилларида нашр этилади. Ушбу Постернинг расмий нашри билан миллий тилларга ўтирилган шакли ўртасида фарқ бўлганда, инглиз ва рус тилларидаги нашрлари имтиёзли ҳисобланади.

Илова II

Қуритилган ўрик сифатини назорат қилиш ва сотиш бўйича ЕЭК ООН DDP-15 стандарти

I. Маҳсулот тавсифи

Ушбу стандарт тўғридан-тўғри озиқ сифатида истеъмол қилиш учун мўлжалланган *Prunus armeniaca* L. навларидан келиб чиққан қуритилган ўрикларнинг турли хил навларига (маданийлаштирилган навлари) тадбиқ этилади. Ушбу стандарт қайта ишланган ёки саноатда қайтадан ишлаш учун мўлжалланган қуритилган ўриклар учун жорий қилинмайди, қайта ишловсиз бошқа маҳсулотлар билан аралаштириб бевосита истеъмол қилиш кўзда тутилган қуритилган ўриклар бундан мустасно.

Қуритилган ўриклар қуйидаги шаклларда сотилиши мумкин:

- бутун данакли қуритилган ўриклар;
- бутун данаксиз қуритилган ўриклар;
- яримта қуритилган ўриклар (булар меваларни қуритишдан олдин узунасига кесиш йўли билан икки қисмга ажратиш орқали олинади);
- пишиб эзилиб кетган қуритилган ўриклар: бу ўриклар ўзларининг одатдаги кўринишини йўқотган ва четлари мутлақо ясси бўлиб қолган, ҳар хил ўлчам ва қалинликдаги, нотўғри шаклдаги бутун ва яримта ўриклардир.

II. Сифатга доир қоидалар

Ушбу стандартнинг мақсади қуритилган ўрикларни тайёрлаш ва қадоқлашдан кейин экспорт қилишни назорат қилиш босқичида сифат талабларини аниқлашдан иборатдир.

Шу билан биргаликда стандартнинг экспортга жўнатишдан кейинги босқичда қўлланилишида маҳсулот эгаси/сотувчи унинг талабларига жавоб беришга масъулдир. Ушбу стандарт талабларига жавоб бермайдиган маҳсулот эгаси/сотувчи бу каби маҳсулотларни кўрсата олмайди ёки уларни сотиш учун таклиф қила олмайди ёки етказиб бера олмайди ёки бошқача тарзда сота олмайди.

A. Минимал талаблар¹

Барча турдаги қуритилган ўриклар ҳар бир нав учун ва рухсат этилган махсус шартларга амал қилинганда қуйидаги кўринишда бўлиши керак:

- зарарланмаган бўлиши; аммо юза қисмида унча катта бўлмаган шикастланган жойлар камчилик ҳисобланмайди; мевалар сотувга данаксиз ёки яримта қилиб кесилган ҳолда тақдим этилиши мумкин;
- юқори сифатли; инсон истеъмол қилишига яроқсиз бўлган чириган ёки бузилган маҳсулотга йўл қўйилмайди;

¹ Атамаларнинг ва нуқсонларнинг тавсифи стандартларнинг намунали шакли «Қуриқ (пўстлоқдаги ёнғоқ ва ёнғоқ мағзли) ва қуритилган маҳсулотларнинг стандартлари учун тавсиф қилинадиган атамалар ва нуқсонларнинг тавсифи» номли III иловада келтирилган http://www.unece.org/trade/agr/standard/dry/StandardLayout/StandardLayoutDDP_e.pdf#3e.

- тоза; деярли ҳеч қандай ёт нарсалардан холи;
- етарли даражада ривожланган;
- ривожланиш босқичидан қатъий назар, зараркунанда тирик ҳашаротларсиз;
- зараркунандалар олиб келадиган шикастланишларсиз, шу жумладан ўлик ҳашаротлар ва/ёки панжалари, уларнинг қолдиқлари ва ахлатларининг бор бўлиши;
- юза қисмида бўлмаган камчиликлар, маҳсулот сиртининг 5% дан ортиқ қисмини қоплайдиган ва маҳсулотнинг қолган қисми билан кескин фарқланадиган, рангидаги ёки тарқалган доғларидаги ўзгаришлар;
- оддий кўз билан кўриб бўлмайдиган моғор толалари;
- ферментациясиз, бижғишсиз;
- маҳсулот сиртининг ғайритабиий намлигисиз;
- бегона ҳид ёки таъмсиз ҳолда, натрий хлорид ёки кальций хлориднинг енгил шўр таъми ва консервантлар/қўшимчаларнинг енгил ҳидидан ташқари, олтингурут диоксиди ҳам киради.

Қуритилган ўрикларнинг ҳолати шундай бўлиши керакки, улар:

- транспортда ташиш, юклаш ва юкни туширишга дош бериши;
- юборилган жойга қониқарли ҳолатда етказиб берилиши керак.

В. Намлик таркиби²

Қуритилган ўриклар таркибидаги намлик қуйидагича бўлиши керак:

- консервантлар билан ишлов берилмаган қуритилган ўриклар учун 25,0% дан ортиқ бўлмаслиги;
- консервантлар билан ёки уларнинг сақланишини таъминлаш мақсадида бошқа воситалар ёрдамида (масалан, пастеризация қилиш йўли билан) қайта ишланган қуритилган ўриклар учун 25,0% дан юқори, бироқ 40,0% дан ортиқ бўлмаслиги, бундай ҳолатда намлик таркиби 32,0% дан 40,0% гача бўлган маҳсулотни маркировка қилишда – белги қўйишда бу маҳсулотлар таркибида намлик юқорилиги ёки унга тенг бўладиган ном билан номланиши кўрсатиб ўтилади.

1 Жадвал

Маҳсулот тури	Таркибида намликнинг максимал мавжудлиги % (вазнига асосан)
Консервантлар билан ишлов берилмаган қуритилган ўриклар;	25,0% дан кўп эмас
Консервантлар билан ишлов берилган қуритилган ўриклар;	25,0% дан ортиқ, аммо 40,0% дан кўп эмас

С. Классификация қилиш - таснифлаш

IV бўлимдаги “Фойдаланиш учун рухсат этилган қоидалар”га кўра келтирилган камчиликларга нисбатан қуритилган ўриклар қуйидаги навларга бўлинади:

Олий нав, биринчи нав, иккинчи нав

Рухсат этилган нуқсонлар маҳсулотнинг умумий ташқи кўриниши, унинг сифати, узоқ муддат сақланиш қобилияти ва қадоқланган кўринишига салбий таъсир кўрсатмаслиги керак.

²Намлик таркиби “Қуритилган маҳсулотлар таркибидаги намликни аниқлаш” номи стандартлар намунавий шаклининг I иловасида кўрсатилган усуллардан бири ёрдамида аниқланади http://www.unece.org/trade/agr/standard/dry/StandardLayout/StandardLayoutDDP_e.pdf%3e. Низолаз юзага келганда лаборатория эталон усулидан фойдаланилади.

III. Калибрлашга доир қоидалар

Калибрлаш юқори ва биринчи навли қуритилган ўриклар учун мажбурийдир. Калибр қуйидагилар бўйича аниқланади:

- килограммдаги мевалар сони билан (1 000 г) ёки
- диаметри бўйича (диаметр оддий ҳолатдаги яримта ўрикнинг ташқи томонининг энг қисқа мағзини билдиради).

Калибрлар бўйича бир хиллик қуйидаги шкалалардан бири ёрдамида аниқланади:

А. Бир килограммдаги миқдори бўйича:

Калибр коди	Бир килограммдаги данакли бутун мевалар сони	Бир килограммдаги данаксиз бутун мевалар сони	Бир килограммдаги яримта мевалар сони
0	60 дан кам	80 дан кам	160 дан кам
1	61–80	81–100	161–200
2	81–100	101–120	201–240
3	101–120	121–140	241–280
4	121–140	141–160	281–320
5	141–160	161–180	321–360
6	161–180	181–200	361–400
7	181–200	201–220	401–440
8	201 ва ундан кўп	221 ва ундан кўп	441 ва ундан кўп

Калибр бўйича юқори навли меваларнинг бир хиллигини таъминлаш учун ўнта энг оғир қуритилган ўрикларнинг оғирлиги ўша калибрдаги ўнта энг енгил қуритилган ўрикларнинг оғирлигидан икки баравар ошмаслиги керак.

В. Диаметри бўйича:

Диапазони - чегараси (мм)	Диапазони – чегараси (дюймларда)
34 мм ва ундан кўп	1 3/8 дюйм ва ундан кўп
31–34 мм	1 1/4–1 3/8
28–31	1 1/8–1 1/4
25–28	1–1 1/8
20–25	13/16–1
20 мм дан кам	13/16 дан кам

С. А ва В жадвалларда кўрсатилганидан ташқари ва А жадвалда кўрсатилган калибрлар кодидан ташқари, агар фойдаланилаётган диапазон маркировка қилишда тегишли равишда белгиланса, диапазон ўлчамларига рухсат этилади:

Калибр коди	Бир килограммдаги данаксиз бутун мевалар сони		
A	140 ва ундан кам	ёки	32 мм жана андан көп
B	141–180	ёки	29–32 мм
C	181–220	ёки	25–29 мм
D	221–260	ёки	21–25 мм
E	261 ва ундан кўп	ёки	20 мм дан кам

Бироқ, калибр кодини кўрсатиш ҳолатида у А вариантдаги калибр кодларига зид келмаслиги керак.

IV. Киритишга (олиб киришга рухсат этилишига) доир қоидалар

Сотишнинг барча босқичларида ҳар бир партияди кўрсатилган навнинг сифати ва калибрига қўйилган минимал талабларга тегишли бўлмаган маҳсулотга рухсат этилади.

A. Сифати бўйича фойдаланишга рухсат

Йўл қўйиш мумкин бўлган камчиликлар	Рухсат этилган фойдаланишлар, миқдори ва оғирлиги бўйича нуқсонли маҳсулотнинг фоизли улуши ^{а)}		
	Олий нав	Биринчи нав	Иккинчи нав
а) Минимал талабларга жавоб бермайдиган маҳсулотлар учун йўл қўйиш мумкин бўлган камчиликлар, улардан кўп учрамайдигани:	9	15	20
моғорлаган маҳсулот	1	1	1
чирий бошлаган маҳсулот	1	1	2
зараркунандалар томонидан зарар етказилган маҳсулот	1	2	4
ферментацияга дуч келган, ачий бошлаган маҳсулот (консервантлар билан ишлов берилмаган мевалар)	2	3	5
ферментацияга дуч келган, ачий бошлаган маҳсулот (консервантлар билан ишлов берилган мевалар)	1	1	2
тирик ҳашаротли маҳсулот	0	0	0
ифлос маҳсулот	2	5	8
бўёқ ёки таркибий тузилиши, иссиқлик ва қуёшдан куйиш туфайли жиддий нуқсонларга эга маҳсулот	5	8	10
доғи бор маҳсулот	3	5	10
чуқур чизиқли ва ғуддали маҳсулот	3	6	8
б) Калибр бўйича рухсат этилган маҳсулотлар: диаметрда ифодаланган кўрсаткичдаги калибрга мос келмайдиган маҳсулот (диаметр бўйича калибрлаш ўтказилган ҳолатларда), жами	10	10	10
с) Бошқа нуқсонлари бўйича рухсат этилган маҳсулотлар: ёт моддалар ва келиб чиқиши ўсимлик билан боғлиқ ёт аралашмалар, данаксиз мевалардаги данак қисмлари ҳолатлари (оғирлиги бўйича)	0.5	0.5	0.5
данаксиз мевалардаги данаклар, данак қисмлари ва бандлари борлиги бундан мустасно	1	1	2
бутун мевалар орасида бўлаклар ва яримта меваларнинг мавжудлиги	2	4	6
кўрсатилганларидан ташқари, бошқа хиллари ёки тижорат турларига мансуб қуритилган ўриклар	10	10	10

^(а) Синов учун намуна сифатида олинган энг кам оғирлик бир килограммни ташкил қилади.

V. Товар кўринишига доир қоидалар

A. Бир хиллик

Ҳар бир ўрамдаги маҳсулотлар бир хил бўлиши ва келиб чиқиши, сифати, шакли ва калибри (калибрлаш ўтказилган ҳолатларда) бир туркумга мансуб, қурилган ўриклардан иборат бўлиши керак, шунингдек, ҳосилнинг нави ва/ёки териб олинган йили кўрсатилиши керак.

Маҳсулот ўрамининг кўриниб турган қисми бутун ўрам таркибига мос келиши керак.

B. Маҳсулотни ўрамларга жойлаш

Қурилган ўриклар шундай жойлаштирилиши керакки, маҳсулотнинг лозим даражада сақланишини таъминлаш керак.

Ўрам ичида ишлатиладиган материаллар маҳсулотга ички ва ташқи томондан ҳеч қандай зарар етказмайдиган тоза ва сифатли бўлиши керак. Материаллар, хусусан савдо хусусиятига эга қоғоз ва этикеткалардан фойдаланишда шундай шарт билан фойдаланиладики, матнни киритиш ёки этикеткаларни елимлашда заҳарлаш хусусиятига эга бўлмаган сиёҳ ёки елимлар қўлланилади.

IV бўлимдаги “Фойдаланиш учун рухсат этилган қоидалар”да келтирилган рухсат этилган қоидалар жадвалига мувофиқ ўрамлар таркибида ҳеч қандай ёт моддалар бўлмаслиги керак.

VI. Маркалашга доир қоидалар

Ҳар бир ўрамда³ бир тарафига гуруҳланган ва ташқи томондан кўринадиган қуйидаги маълумотлар аниқ ва ўчмайдиган шрифтлар билан ёзилади.

A. Танитувчи белгилар

Маҳсулотни ўраб жойловчи ва/ёки юкни жўнатувчи.

Номланиши ва манзили (масалан, кўча/шаҳар/туман почта индекси ва мамлакати, агар у ишлаб чиқарилган мамлакат бўлмаса) ёки ваколатли миллий орган томонидан расман тан олинган код белгиси⁴.

B. Маҳсулотнинг хусусияти

- «Қурилган ўриклар» ёки, зарур ҳолларда, «Юқори намликка эга бўлган қурилган ўриклар» ёки шунга ўхшаш эквивалент номи.
- Шакли.
- Турининг номланиши (факультатив тарзда – ихтиёрий равишда).

C. Маҳсулотнинг келиб чиқиши

- Келиб чиққан мамлакати⁵ ва, факультатив тарзда – ихтиёрий равишда, етиштириладиган туман ёки миллий, минтақавий ёки маҳаллий номи.

³ Маркировка тўғрисидаги ушбу қоидалар ўрамларга жойлаштирилган истеъмол учун ўрамларга нисбатан қўлланилмайди.

⁴ Бир қатор мамлакатларнинг миллий қонунчилиги номи ва манзилнинг аниқ кўрсатилишини талаб қилади. Бироқ, код белгисидан фойдаланишда «маҳсулотни ўраб жойловчи ва/ёки юкни жўнатувчи» белгиси (ёки тегишли қисқартма) код белгиси атрофига муҳрланган бўлиши керак, бунда агар бу маҳсулотнинг келиб чиқиши ушбу мамлакатга тегишли бўлмаса, код белгиси олдига ISO 3166 стандарт бўйича кўзда тутилган тан олган мамлакатнинг ҳарфли коди кўрсатилган бўлиши керак.

⁵ Тўлиқ номи ёки одатда ишлатиладиган номи кўрсатилиши керак.

D. Товар хусусиятлари

Нав.

Калибр (калибрлаш ҳолатида), қуйидагилар асосида ифодаланади:

- Вариант А – рақамли код билан (III бўлимда аниқлангани каби) ва/ёки диапазон орқали; ёки
- вариант В – диаметр орқали (III бўлимда аниқлангани каби); ёки
- вариант С – ҳарфли код ва диапазон орқали.
- Ҳосил йиғиб олинган йил (факультатив тарзда – ихтиёрий равишда).
- «Табиий усулда қурилган» (факультатив тарзда – ихтиёрий равишда).
- «Яроқлилиқ муддати» санаси кўрсатилган ҳолда (факультатив тарзда – ихтиёрий равишда).

E. Назорат ҳақидаги расмий ёзув (факультатив)

1996 йилда қабул қилинган.

2016 йилда қайтадан кўриб чиқилган.

• ТАВСИЯЛАР УЧУН

• ТАВСИЯЛАР УЧУН

